

การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

Educational Management in schools under Udonthani primary Educational service area office 3

ขัตติยพงษ์ อรสุณู (Khattiyapong Orasoon) ดร.ชานนท์ เศรษฐแสงศรี (Dr.Chamon Setsaengsri)

บทคัดย่อ

การวิจัยการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการบริหารจัดการศึกษา เปรียบเทียบ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ และศึกษาข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการศึกษา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจำนวน 338 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ t-test (Independent samples t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA) และการทดสอบรายคู่วิธีของเชฟเฟ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาโดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา พบความแตกต่างกันในทุก ๆ ด้านทั้งโดยรวมและรายด้านเมื่อจำแนกตาม ตำแหน่งงาน อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานผู้ตอบแบบสอบถาม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The research of Educational Management in schools under Udonthani primary Educational service area office 3 The purpose is to study Educational Management Compare and classified vacancy, Age, marital status , education level and work experience and Study recommendations Educational Management. The sample school administrators and teachers 338 people. The instrument used for data collection was a questionnaire. Data were analyzed through used of mean, standard deviation, percentage, t-test (Independent samples t-test) and F-test (One - way ANOVA) and testing the pair of Scheffe' method. The study results were as follows the practice of Educational Management were at a high level as a whole. Comparison results for Educational Management were found that overall different. Classify as the follows : vacancy, age, marital status, education level and work experience of answerers. The difference was statistically significant level .05

คำสำคัญ: การบริหารจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3 พีดีซีเอ เดมมิ่ง

Keywords: Educational Management, Udonthani primary Educational service area office 3, PDCA, Deming

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

** อาจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ทั้งยังเป็นกลไกที่จะช่วยพัฒนาคนด้านศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ ทำให้เป็นคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2550 ที่กล่าวว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษา คือ ต้องพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นที่สังคมไทยจะต้องพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้เข้าใจถึงธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง มีความรู้และทักษะความสามารถที่จะปรับตนเอง เพื่ออยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ในขณะที่เดียวกันก็ต้องร่วมมือแข่งขันได้กับสังคมโลก โดยยังคงเอกลักษณ์และคุณค่าของความเป็นไทยได้ใน สังคมที่เปลี่ยนแปลงนี้ (กรมสามัญศึกษา, 2542: 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของไทย ต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งให้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพของตนเอง โดยการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องมีการพัฒนาคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดเวลาอาจจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพไป ตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขทั้งในขณะที่เรียนและการประกอบอาชีพ จะ ได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมไทยให้มีสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืนเศรษฐกิจมั่นคงสามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป การพิจารณาว่าโรงเรียนจะบริหารงานมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้นมักจะ

ประเมินจากตัวบ่งชี้ที่สำคัญคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550; พนม, 2536) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่ง โดยจะต้องเป็นการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อให้ ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาเป็นการสร้างความมั่นใจให้แก่บุคคลในสังคมได้ว่า สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน เพื่อให้เยาวชนเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข จะ ได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป การประกันคุณภาพภายในจึงเป็นงานสำคัญของสถานศึกษาโดยสถานศึกษา ผู้เรียน และสังคม โดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) กระบวนการพัฒนาคนในสถานศึกษานั้น บุคคลที่มีบทบาทสำคัญ คือ ครู และผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลภายในสถานศึกษานั้นเอง จะต้องร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพดี และจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยไม่หยุดยั้ง ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีการร่วมมือกันกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนว่าต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเป็นอย่างไร และถ้าจะให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังกล่าวแล้ว ก็ต้องช่วยกันคิด และช่วยกันวางแผน (Plan) ว่าจะต้องทำอย่างไร และช่วยกันทำ (Do) ช่วยกันตรวจสอบ (Check) และปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง (Action) เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม

ผลการจัดอันดับของสภาเศรษฐกิจโลก หรือ WEF (World Economic Forum) ซึ่ง จัด ลำดับ ผล การ ศึกษ ๑๐๐ ก ม ๑ ใน ๑๐๐ ๑๐๐ " The Global Competitiveness Report 2013-2014" ว่าการศึกษาประจำปี 2012 - 2013 ที่ผ่านมานั้น การศึกษาของไทย ตกไปอยู่ในลำดับที่ 8 ของอาเซียน โดยเรียงลำดับ

ประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนไว้ดังนี้คือ 1) สิงคโปร์ 2) มาเลเซีย 3) บรูไน 4) อินโดนีเซีย 5) ฟิลิปปินส์ 6) ลาว 7) กัมพูชา 8) ไทย และ 9) เวียดนาม (มติชนรายวัน. 6 กันยายน 2556 : 6)

จากรายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศในภาพรวม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 - 2550) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบสอง (พ.ศ.2549 - 2553) ซึ่งในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองเป็นการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษา จากการประเมินสถานศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 - 2550 จำนวนทั้งสิ้น 15,601 แห่ง จำแนกเป็นการประเมินสถานศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ.2549 จำนวน 7,853 แห่ง และการประเมินสถานศึกษาในปีงบประมาณ พ.ศ.2550 จำนวน 7,748 แห่ง จำแนกตามสังกัด ดังนี้ สังกัดสำนักงานกรุงเทพมหานคร จำนวน 430 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14,197 แห่ง สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 371 แห่ง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (โรงเรียนสาธิต) จำนวน 5 แห่ง สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 589 แห่ง และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 9 แห่ง โดยสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 14,197 แห่ง ได้รับการรับรอง 11,047 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 77.89 ไม่รับรอง 3,139 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.11 โดยปัญหาและอุปสรรคในการประเมินคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษา คือ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและยังไม่ได้บูรณาการเรื่องการประกันคุณภาพภายในเข้ามาในการปฏิบัติงานปกติ (สำนักงาน

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2551)

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริการจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งผลการศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

- 1) ศึกษาการบริหารจัดการศึกษา
- 2) เปรียบเทียบการบริหารจัดการศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ และ
- 3) ศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุดรธานี เขต 3

วิธีการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบบสอบถาม 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert อ้างถึงใน สุภาพีญ, 2542) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อขอข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยยึดตามกรอบแบบคิดในการวิจัย และวัตถุประสงค์ในการวิจัย โดยเริ่มจากศึกษาทฤษฎีของวงจรเดมมิ่งตามแนววัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ กำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยเพื่อสร้างข้อคำถาม ร่างคำถามตามกรอบที่กำหนดค่าไว้เพื่อนำเสนอต่อที่ปรึกษา นำร่างแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากที่ปรึกษาแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อหาค่า IOC ปรับปรุงแบบสอบถามตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้ว

นำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่ม Tryout จำนวน 30 คน เพื่อ
 หาค่าความเชื่อมั่น นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข
 เครื่องมือ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม
 คอมพิวเตอร์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 ทดสอบค่า t และทดสอบค่า F นำผลที่ได้จาก
 โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาวิเคราะห์ เปรียบเทียบ แล้ว
 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามใน
 การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต
 3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน
 ร้อยละ 91.7 เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.7 ส่วนมากเป็น
 ผู้ตอบแบบสอบถามอายุ 51 ปีขึ้นไปร้อยละ 49.7 เป็น
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่สมรสแล้วร้อยละ 71.9 เป็น
 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี
 ร้อยละ 69.5 และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มี
 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 31 ปีร้อยละ 45.9

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน

ข้อที่	การวางแผนในการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			ลำดับที่
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	
1	การวางแผนในการดำเนินงาน (Plan)	4.36	0.44	มาก	2
2	การปฏิบัติตามแผน (Do)	4.39	0.46	มาก	1
3	การตรวจสอบประเมินผล (Check)	4.30	0.56	มาก	3
4	การนำผลการประเมินปรับปรุงแก้ไข (Action)	4.29	0.57	มาก	4
Sum		4.33	0.45	มาก	

ผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยเรื่องการบริหารจัด
 การศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน
 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติ
 ตามแผน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการนำ
 ผลการประเมินปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 อุดรธานี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง

ด้าน ที่	การบริหารจัดการศึกษา	ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถาม						t	P
		ผู้บริหาร (N=28)			ครูผู้สอน (N=310)				
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1	การวางแผนในการ ดำเนินงาน (Plan)	4.63	0.35	มากที่สุด	4.33	0.44	มาก	3.50*	0.001
2	การปฏิบัติตามแผน (Do)	4.59	0.30	มากที่สุด	4.38	0.47	มาก	2.34*	0.020
3	การตรวจสอบประเมินผล (Check)	4.51	0.35	มากที่สุด	4.28	0.57	มาก	2.05*	0.041
4	การนำผลการประเมิน ปรับปรุงแก้ไข (Action)	4.65	0.29	มากที่สุด	4.26	0.58	มาก	3.50*	0.001
	Sum	4.60	0.29	มากที่สุด	4.31	0.46	มาก	3.18*	0.002

* A statistically significant level. 05.

ผู้บริหารและครูผู้สอนมีการปฏิบัติในการ
 บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมและ

รายด้าน ในทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 อุดรธานี เขต 3 จำแนกตามเพศ

ด้าน ที่	การบริหารจัดการศึกษา	เพศผู้ตอบแบบสอบถาม						t	P
		ชาย (N=133)			หญิง (N=205)				
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ		
1	การวางแผนในการ ดำเนินงาน (Plan)	4.43	0.49	มาก	4.31	0.39	มาก	2.47*	0.014
2	การปฏิบัติตามแผน (Do)	4.42	0.42	มาก	4.38	0.49	มาก	0.70	0.480
3	การตรวจสอบ ประเมินผล (Check)	4.25	0.66	มาก	4.33	0.49	มาก	-1.17	0.242
4	การนำผลการประเมิน ปรับปรุงแก้ไข (Action)	4.32	0.67	มาก	4.27	0.50	มาก	0.65	0.515
	Sum	4.60	0.50	มาก	4.32	0.42	มาก	0.61	0.536

* A statistically significant level. 05.

ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกันมีการ
 ปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3
 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบ การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 อุตรธานี เขต 3 จำแนกตาม

ด้านที่	การบริหารจัดการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
1	ตามอายุ	ระหว่างกลุ่ม	5.570	2	2.785	14.310*	.00
		ภายในกลุ่ม	65.191	335	.195		
	รวม	70.760	337				
2	ตามสถานภาพ	ระหว่างกลุ่ม	7.017	2	3.508	18.439*	.00
		ภายในกลุ่ม	63.743	335	.190		
	รวม	70.760	337				
3	ตามระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.820	2	.410	1.965*	.14
		ภายในกลุ่ม	69.940	335	.209		
	รวม	70.760	337				
4	ตามประสบการณ์ทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.590	2	1.295	6.364*	.00
		ภายในกลุ่ม	68.170	335	.203		
	รวม	70.760	337				

* A statistically significant level. 05.

เปรียบเทียบผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารจัดการศึกษา เมื่อจำแนกตามอายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ในทุกด้านนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในการในการบริหารจัดการศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรธานี เขต 3 ตระหนักว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดให้มีคุณภาพสูงสุดในการบริหารโรงเรียน

โรงเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน ให้

ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพ ได้ตามมาตรฐานทางการศึกษาของชาติและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เป็นที่ยอมรับและศรัทธาของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยมีผลมาจากแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนสู่คุณภาพ คือ หลักการบริหารจัดการ วัตถุประสงค์ของโรงเรียน พันธกิจโรงเรียน กลยุทธ์ของโรงเรียน เงื่อนไขความสำเร็จ และมีการวางแผนในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการรองรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด และจากหน่วยงานภายนอก ที่มีการมาตรวจเยี่ยมอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ นักวิชาการหลายท่าน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556) ดังนี้ อุทุมพร จามรมาน กล่าวไว้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เอื้อให้เกิดระบบ กลไก

การดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตตามภารกิจของสถาบันการศึกษา มีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การบริหารกลุ่มบุคคลและการจัดการด้านการเงินด้วย สมบูรณ์ได้ว่า คุณภาพการศึกษา คือ การทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต ชุมชนและสังคม พึงพอใจ ประทับใจ มั่นใจ ในคุณภาพของนักศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพันธ์ (2553) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามวงจร PDCA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็กตามวงจร PDCA สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

จากการเปรียบเทียบข้อมูล พบว่า การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีความแตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามเพศไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีการปฏิบัติในการบริหารจัดการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันในทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทของผู้บริหารนั้น มีหน้าที่ในการวางแผนงาน จัดบุคลากรในหน่วยงานเข้าทำงานตามตำแหน่งให้มีความเหมาะสมมากที่สุด แล้วคอยตรวจสอบผลการดำเนินงานและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานต่าง ๆ ส่วนด้านครูผู้สอนเป็นเพียงผู้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร คอยดำเนินงานตามคำสั่งหรือภาระงานที่ได้รับหมายเท่านั้น จะไม่ค่อยมีบทบาทมากในการวางแผนงาน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจึงเกิดความแตกต่างกันในทุก ๆ ด้านในการ

บริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และผู้ที่มีอายุแตกต่างกัน สถานภาพต่างกัน จะมีความรับผิดชอบในการทำงานที่ต่างกัน ผู้ที่มีอายุน้อยอาจยังห่างที่จะเล่น หรือไปเที่ยวกับเพื่อนอยู่ ส่วนผู้ที่มีอายุมากต้องมีความรับผิดชอบหลายอย่างทั้งครอบครัวและงาน จึงเป็นสาเหตุทำให้เกิดความแตกต่างในการปฏิบัติได้ ในด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานเช่นกัน ผู้ที่มีประสบการณ์การ การศึกษาที่สูงกว่า ย่อมมีความรอบครอบในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อย ทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการทำงานน้อยกว่า จึงเป็นข้อแตกต่างในการปฏิบัติ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ อรุมา (2554: 97-99) การทำงานร่วมกัน ที่มีประสิทธิภาพภายในระบบพีดีซีเอ (PDCA) ของผู้บริหารและครูของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง พบว่า การเปรียบเทียบการทำงานในระบบพีดีซีเอ (PDCA) ของผู้บริหารและครู เมื่อแยกตามเพศ ตำแหน่ง อายุ สถานภาพ และประสบการณ์ในการทำงาน ไม่แตกต่างกัน

สรุป

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 21 – 35 ปี สถานภาพสมรสแล้ว และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ ในทำงานระหว่าง 1 – 15 ปี การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ด้านการวางแผน ในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านการตรวจสอบประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านการนำผลการประเมินปรับปรุงแก้ไขการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผล

การเปรียบเทียบข้อมูลโดยภาพรวม เมื่อแยกตามตำแหน่ง อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ในการบริหารจัดการศึกษาพบว่า มีข้อแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแยกตามเพศนั้น ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริการการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพลทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำในการทำ วิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กรมสามัญศึกษา. การประกันคุณภาพการศึกษา กรม

สามัญศึกษา (เล่ม 1). กรุงเทพมหานคร:

คุรุสภาลาดพร้าว; 2542.

พนม พงษ์ไพบูลย์. “คิดแบบอินเดีย”. สยามโพสต์.

(7): 27; 2536.

มติชนรายวัน. “อันดับ 8 แห่งอาเซียน มาตรฐาน

การศึกษาแบบไทย ๆ. (2556, 6 กันยายน).

มติชนรายวัน. 6; 2556.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตาม

กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และ

วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.

กรุงเทพมหานคร : สำนักวิชาการและ

มาตรฐานการศึกษา; 2553.

_____. แนวทางการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด; 2549.

_____. แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้น

พื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร:

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา;

2550.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. การ

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว; 2545.

_____. แนวทางการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์;

2543.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพ

การศึกษา (องค์กรมหาชน). รายงาน

สังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพและ

มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้น

พื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: จุฬทอง; 2551.